

Vannregionforvaltning – utfordringer og muligheter

Christian Steel
SABIMA

SABIMA-nettverket

- 10 medlemsforeninger
  - Norsk Biologforening, Norsk Botanisk Forening, Norsk Entomologisk Forening, Norsk Limnologforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norges sopp- og nyttevekstforbund, Norsk Zoologisk Forening, Nordisk kulturlandskaps-forbund-Norge, Norske Havforskeres Forening, Seksjon for Toksikologi ved NSFT
- Ca. 18.500 medlemmer
- Sekretariat i Oslo med tre ansatte
- Tre prosjektansatte og noen løsarbeidere

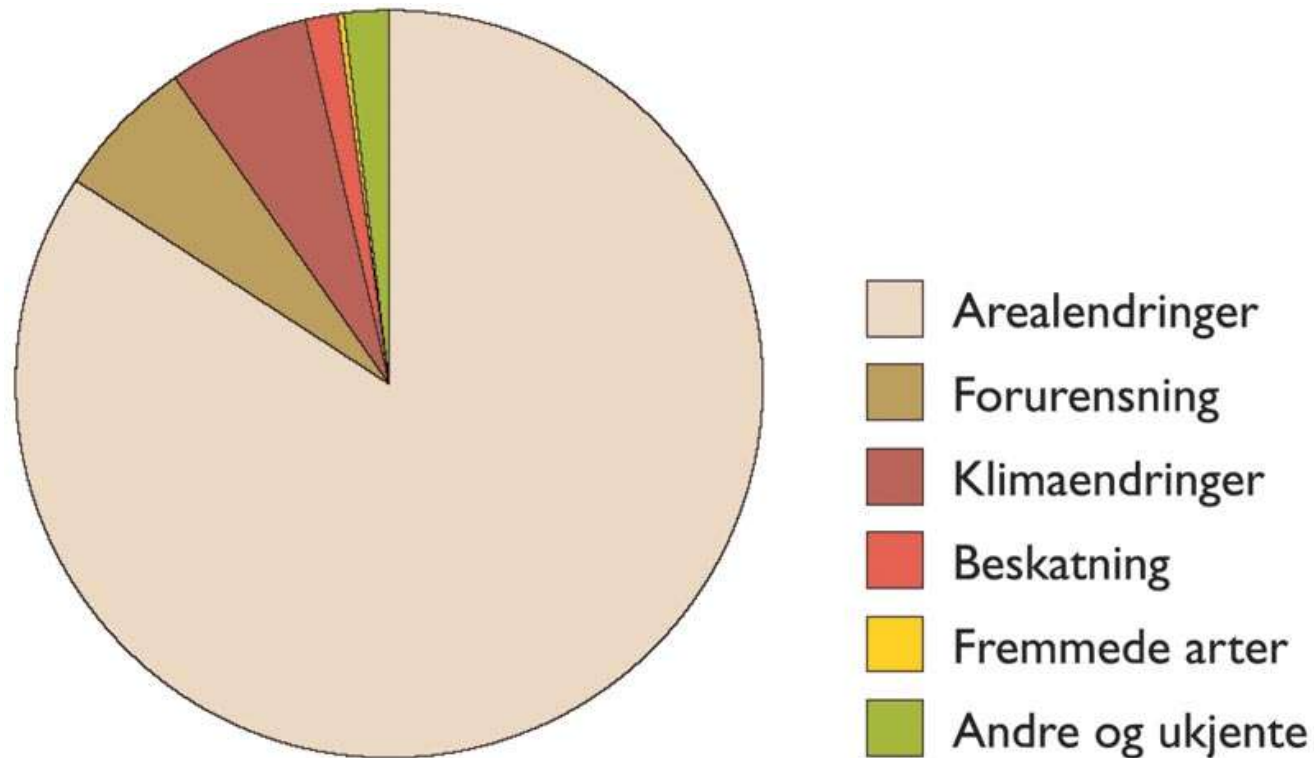

NSFT

Verden taper biomangfold

Også i Norge: 20 % av artene er på rødlista

Arealendringer største trussel

Lukking, senking, planering

Rakkestadelva 1790-1980

Blåbånd-vannymfe (EN)

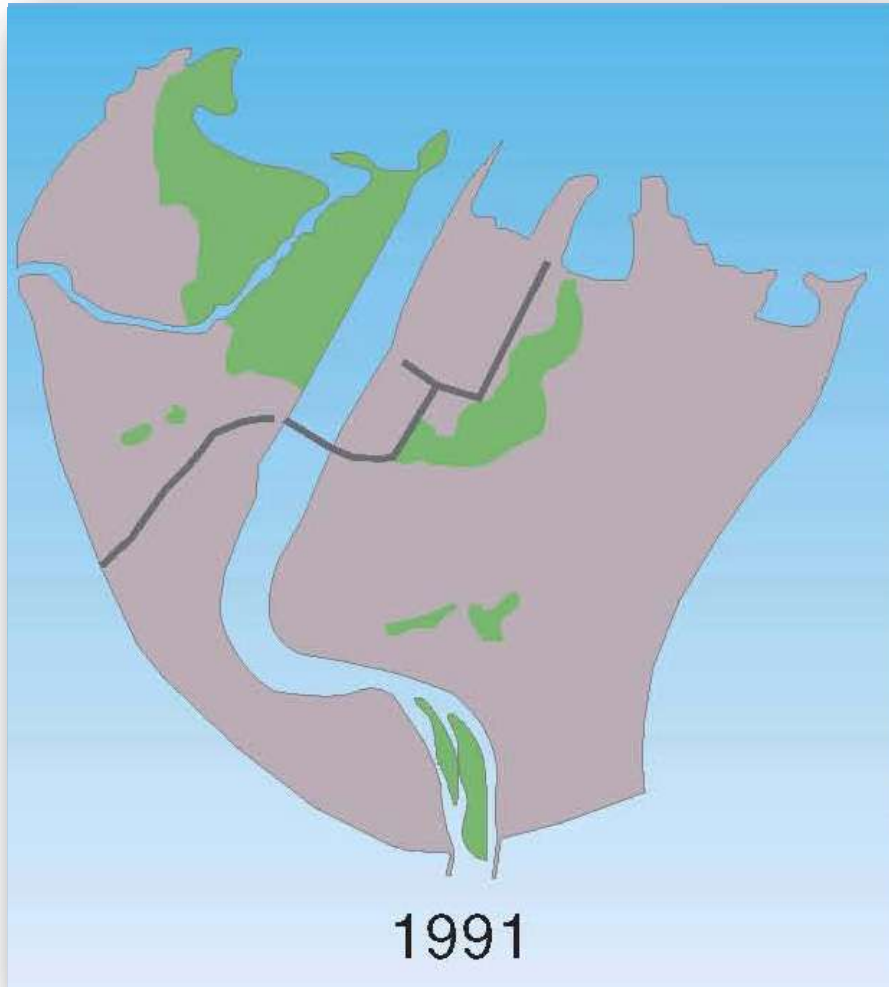

Tang-elveøyenstikker (EN)

Klubbe-elveøyenstikker (EN)

Elvevannymfe (NT)

Utbygging, utretting

Orkla 1962-1991

Elvesandjeger (EN; blir prioritert art)

Edderkoppen *Arctosa cinerea* (EN)

Nedbørsfeltbasert forvaltning

Genialt!

FØR

NÅ

Kollektiv samhandling

For ballonger er slike en lyt vara varsom med dom går så lett i sund om itte folk lar dom i fred. Og itte kan vel noen si at halvparten er min, – nå stikk je høl i ballongdelen din!

Ambisiøst utgangspunkt

- Direktivet: "Høvding Seattles tale"
- Stortinget: *"Komiteen mener direktivet fastsetter ambisiøse miljømål, og må betraktes som et meget sentralt miljødirektiv"* (03.02.2009)
- Statsråden: *"La det ikke være noen tvil om at Miljøverndepartementet og jeg skal gjøre alt hva vi kan for å få til forbedringer."* (06.05.2009)

... men foreløpig magaplask?

- Fortsatt sektorisert virkelighet
- Vannregionmyndigheten endt opp som vannregionkoordinator
- Mange unntak for sektorene
- Manglende offentlig debatt
- Manglende deltakelse/medvirkning (til og med kommunene føler seg litt på sidelinja)

FISKERIDIREKTORATET

Statens vegvesen

Medvirkning fra sivilsamfunnet

- Medvirkning et viktig krav fra direktivet
- Og det gir gode resultater
  - Føtter på bakken som undersøker og rapporterer
  - Setter dagsorden, gir felles forståelse, øver press
  - Skaper engasjement og gjør saken *relevant*
  - Hjelper med prioritering
- NGOene er samkjørt og v...
systematisk og konstruktiv

-samhandling gir styrke

SAMARBEIDSRÅDET FOR BIOLOGISK MANGFOLD

Medvirkning - forutsetninger

- Stortinget 03.02.2009: *"Komiteen forutsetter også at det legges praktisk og ressursmessig til rette for en bred involvering av sivilsamfunnet, slik direktivet forutsetter."*
- Informasjon – Konsultasjon – Aktiv involvering
- Reell medvirkning, ikke informasjon og opplysningsmøter med enveiskommunikasjon
- Men finne riktig nivå og arena
- Ressurser og strukturer for gjennomgående og systematisk regional og lokal medvirkning
- Bruk sentralorganisasjonene
- NIVA-rapport 4933-2004: 16 punkter

Medvirkning – sentralt

- Finnes veileder fra EU
- Ingen norsk operasjonalisering av ”aktiv deltakelse”
- Liten vekt på medvirkning i pilotprosjektene
- Vannportalen sier i praksis ikke noe om medvirkning (vannregion Nordland har noe)

Medvirkning – erfaringer

- Stort tidspress har preget forvaltningen
- Informasjon tilfeldig og ofte for sent til at frivillige organisasjoner rekker å ta grep
- Dokumentene oppfattes som omfattende og lite leservennlige
- Organisasjonene har begrensede ressurser og har ikke prioritert arbeidet
- Organisasjonene har i mange tilfeller følt seg som tilskuere der de er blitt invitert til å delta
- Ønsker opplæring og bistand fra sentralorganisasjonene

Vanndirektiv og vilkårsrevisjoner

Stortinget 03.02.2009: *Komiteen mener at tiltaksplanene som skal utarbeides med utgangspunkt i direktivet, må innlemme revisjoner av vannkraftkonsesjoner. I særdeleshet er det viktig å få til ordentlige miljøforbedringer der det ikke er krav om minstevannføring i dag. På sikt må konsesjonsrevisjonene synkroniseres med revisjon av forvaltningsplanene i vannregionene, slik direktivet forutsetter. Komiteen vil påpeke at det generelt er stort forbedringspotensial på mange plan i gamle vannkraftverk, der potensialet for miljøforbedring kan være stort med bare litt vannslipp.*

Spørretimen 6. mai 2009

Gunnar Kvasheim (V) [11:45:20]:

«Mange vannkraftverk i Norge, særlig de gamle der konsesjonene er modne for revisjon, tilfredsstiller ikke dagens krav til miljøhensyn og flerbrukshensyn. I sin innstilling til gjennomføringen av EUs vanndirektiv i Norge, påpekte et bredt flertall i energi- og miljøkomiteen viktigheten av at revisjoner av vannkraftkonsesjoner må innlemmes i arbeidet med tiltaksplaner under vanndirektivet.

Hvordan vil statsråden følge opp at dette skjer i praksis, slik at vi får se konkrete miljøforbedringer?»

Svar fra Erik Solheim

- Rørende enige...
- "Framtidige revisjoner av konsesjonsvilkår i regulerte vassdrag og gjennomføring av vanndirektivet **må ses i sammenheng.**"
- "Den lokale tiltaksanalysen vil gi viktige innspill til revisjonsprosessen, og de regionale forvaltningsplanene vil være **retningsgivende for revisjonene.**"
- "Når revisjonen gjennomføres først, vil denne være med på å danne grunnlaget for fastsetting av miljømål og tiltaksprogram."
- Snakker for hele regjeringen!

Nytt planarbeid 2010-2015

